

ցազիր են ուղարկել կառավարութեան, որ աչքի առաջ ունենալով, որ Ռուսիային սպառնում է անխղճանութիւն և կառավարութիւնն անզօր է կռուել նորա դէմ, նոյնպէս և որովհետեւ կառավարութիւնը ցանկութիւն չսւնի քաղաքացիների պահանջները բաւարարել, պետութիւնները ստիպուած կլինին ուղարկել Կրօնյոտդ միացեալ նաւատորմիդ և զօրքով գրաւել սահմանային ամրութիւնները, որովհետեւ Ռուսիայում շարունակուող անկարգութիւններից մեծաւուրէն են օտարազգիք, նոյնպէս և օտար տէրութեանց դրամագլուխներ, որոնք տեղաւորուած են ուսական ձեռնարկութեանց մէջ: (P. B.)

Հայ ազգի ջարդը: Հայ ազգի սիստեմատիքական ջարդէմասին աւաղակ և վայրենի թուրքերի ձեռքով նոր ոչինչ չունենք աւելացնելու, քան ինչ որ Լուծայի անցեալ համարում ասել ենք և նկարագրել: Նոյն սպանութիւնները անմեղ մարդկանց, նոյն խմբական կոտորածը, նոյն կապուտ ու կողոպուտը անգէն հայ դիւղացիների ինչքի և սեպհականութեան թուրք հրոսակների և ծպտած կոպակների կողմից, ոստիկանութեան նոյն ընթացքը, ինչպէս և առաջ, թուրքերին թողնել քաջագէն, իսկ թշուառ հայի ձեռքից վերջին ինքնապաշտպանութեան խղճուկ գէնքն էլ խլելը, նոյն գունաւորուած գեկուցումները այս և այն պաշտօնէի, որոնցով թուրքերը պաշտպանուած են իսկ հայերը խռովարար և անբարիշտ հռչակուած, ոռոտական հեռագրական գործակալութեան նոյն դիտաւորեալ խեղաթիւրուած հեռագիրները Ռուսիայի թերթերում, որոնց հոտից բազմաթիւ հերքումներ այդ տենդենցիօզ տեղեկութեանց, անաչառ քննութեանց բացակայութիւն և արդարադատութեան լուծիւն, Կովկասեան բարձր իշխանութեան բուռն ցանկութիւն հայ թուրքական արդէն գազաթնակէտին հասած վայրենութեանց վախճան դնելու, սակայն այդ ցանկութեան կատարման արգելքներ ստորադրեալ իշխանաւորների կողմից...

Մենք քանիցս ասել ենք և դարձեալ նոյնն ենք կրկնում: քանի որ տասն ամսուայ դառն փորձը ցոյց տուեց, որ հայոց ջարդի առաջն առնել անկարելի է ոչ թափորներով և կոչերով, ոչ մասնաժողովներով և խորհրդածութիւններով, ոչ էլ սենատական քննութիւններով, անհրաժեշտ է թոյլ տալ իրան ժողովրդին, որ նա ինքը մտածէ իւր համար: Մենք տեսանք, որ ուր հայը զօրեղ կերպով դիմադրութիւն ցոյց տուեց թիւրքերին և մի լաւ դաս տուաւ նոցա, այնտեղ նոքա յայտնի չափով զգաստացան և այլ ևս չյանդգնեցան գէթ ափաղարայ մի միտաս հասցնել հայերին: Սա ամենալաւ ապացոյցն է, որ եթէ

ինքնապաշտպանութեան ընդարձակ միջոցներ տրուին հայերին, թուրքերի նախալարձակումները ինքնին կվերանան: Եւ յիրաւի գողը, աւազակը եթէ տեսնի, որ կարող է անպատիժ կերպով ապանել, կողոպտել, առևանգել, այրել, եթէ մանաւանդ նա դուրի է բանականութիւնից, էլ ինչո՞ւ չանէ իւր շահատակութիւնները, ինչո՞ւ չօգտուի ուրիշի գոյքից և կարողութիւնից: Պատիժն է միայն, արդարադատութեան սուած անողոք պատիժն է միայն վայրագ մարդուն բանական մարդ դարձնում:

Տուէք ուրեմն հային ինքնապաշտպանութեան ընդարձակ միջոցներ, պատժեցէք, անխնայ կերպով պատժեցէք յանցաւորներին և դուք մի երկու օրում վերջ տուած կլինիք թուրքական սրածութեան:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Կովկասեան իշխան փոխարքան թոյլատրեց «Լուսար» ամսագրի ծրագիրը լրացնել քաղաքական բաժնով:

— Պ. Հայկ Տէր Աստուածատրեանցին թոյլ է տրուած, «Մատենագէտ» անունով մի ամսագիր հրատարակել թիֆլիսում: Թերթը լոյս կտեսնի առաջիկայ տարուայ յունուար ամսից: Յանկանում ենք յաջողութիւն:

— Մեզ հաղորդում են, որ թիֆլիսի Յովնանեան օրիորդական դպրոցի տեսուչ ընտրուել է գիտնական պ. Կարապետ Կոստանեանը: Կարող ենք շնորհաւորել դպրոցի վարչութեան այդ օրինակելի և յաջող ընտրութեան համար: Պ. Կոստանեանը երկար տարիներ վարել է Ներսիսեան դպրոցի և էջմիածնի շէմարանի տեսչական պաշտօնները:

— Վերջապէս Պ. Բուրգից ստացուել է հայոց վանական և եկեղեցական կալուածները հայ հոգևոր իշխանութեան յանձնելու ծրագիրը հաստատուած և այս օրերս տեղի կունենայ յանձնումը:

— Խմբագրութեանս քարտուղար օր. Նուարդ Աղանեանցը առաջիկայ յունուարից բաց է անում գեղարուեստական արագատիպ տպարան, ուր տպուելու է և «Լուսար» ամսագիրը:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մեծարգոյ խմբագիր

Աւելի քան երկու տարի է, որ մեր ապաքաղդ հայրենիքը անօրինակ թշուառութիւնների ասպարէզ է դառել: Նուրբ դիւանագիտութիւն, վայրագ բարբարոսութիւն, խորամանկ և նախաձեռնող քրեականութիւն, արեան ու արցունքի անձրևով ոռոգե-